

STAND VAN ZAKEN:

AUDIOMIXERS

De ontwikkelingen op het gebied van mixers voor in het theater gaan constant door, al vinden écht radicale veranderingen niet zo gek vaak plaats. AV & Entertainment Magazine vroeg Jan Prins (Yamaha), Roland Mattijsen (Audio Electronics Mattijsen) en Kees Biemans (Roland) naar de stand van zaken.

“De ontwikkelingen gaan natuurlijk constant door, maar als je goed kijkt komen echte radicaal grote of vernieuwende stappen eigenlijk niet eens zo ontzettend vaak voor”, begint Roland Mattijsen zijn verhaal op de vraag hoe snel de ontwikkelingen op het gebied van thetermixers nou eigenlijk gaan. “De omslag van analoog naar digitaal was natuurlijk wel zo'n grensverleggend moment, en ik denk dat bijvoorbeeld ook de brede introductie van de 'digitale multi' bij mengtafels ook zo benoemd mag worden. Dat dezelfde categorie mengtafel bij elke nieuwe introductie steeds weer iets goedkoper wordt, geeft wel eens de indruk dat de ontwikkelingen snel gaan, maar zuiver technisch gezien is dat natuurlijk niet zo. Uiteraard komen zo wel meer mogelijkheden binnen bereik van een grotere groep gebruikers.”

Jan Prins merkt op dat in het theater de aspecten 'formaat' (footprint), klank en automatisering van groot belang zijn: “We zien dat met name de kleinere Yamaha mixers zeer veel gebruikt worden in de Nederlandse theaters. Qua automatisering zijn instarts en opnames met multitrack inmiddels gemeengoed

'gereedschap', is de ontwikkeling en toepassing ervan een continu proces dat langzaam maar zeker de 'oude' techniek zal verdringen. Bij theaterproducties is snelheid en betrouwbaarheid in een workflow van groot belang, zowel in de voorbereidingen als tijdens de voorstelling. Het REAC protocol en de daarop gebaseerde producten dragen zorg voor een naadloze integratie van de verschillende onderdelen in een digitaal mixing systeem zoals de audio transmissie, het mixen zelf, (personal) monitoring en recording.”

ONTWIKKELINGEN

De ontwikkelingen gaan dus niet al te snel, maar ze zijn er natuurlijk weldegelijk. Jan Prins: “De belangrijke nieuwe ontwikkelingen op dit moment zijn met name goede gebruikersinterfaces en nieuwe netwerktoepassingen. Yamaha doet inmiddels 25 jaar digitaal audio en heeft wereldwijd de trend gezet met de 'Centra Logic' gebruikersinterface op de audiomixers. Yamaha is overigens sowieso altijd een van de eerste fabrikanten geweest die netwerktechnologie commercieel toegepast hebben. Eerst met Cobranet en Ethersound bijvoor-

geworden. Yamaha heeft hiervoor bijvoorbeeld de nieuwe CL-serie voorzien van Nuendo-live, een erg makkelijke manier van werken met multitrack via het Dante-netwerk.”

“Een van de speerpunten van Roland is het breed toegankelijk maken van de laatste technologie om onze klanten daarmee te ondersteunen in het verder stroomlijnen en fijnslippen van hun bestaande workflow”, begint Kees Biemans. “Dat Roland een pionier is op het gebied van nieuwe technologie vertelt de geschiedenis van het REAC audio-over-ethernetprotocol en de daarop gebaseerde M-400 V-Mixer en Digital Snake die in 2006 zijn geïntroduceerd. Dit was min of meer het startschot voor de brede toepassing van 'mixer met digitale multikabel', zoals we die vandaag de dag kennen. Als we nu kijken naar de hoeveelheid van producties die nog altijd worden uitgevoerd met een traditionele analoge multikabel, kunnen we constateren dat nieuwe technologische ontwikkelingen niet per definitie een snel einde betekenen voor bestaande oplossingen. Wat dat betreft gaan de ontwikkelingen dus niet bijster snel, maar vanwege de voordelen die nieuwe technologie te bieden heeft als

beeld en nu weer met Dante.” Roland Mattijsen: “Het eerste wat opkomt zijn de audionetwerken als Dante en AVB met wellicht de grootste potentie. De belofte om ooit alles eenvoudig, betrouwbaar en op hoge kwaliteit aan elkaar te kunnen hangen, en daarbij zeker niet beperkt te zijn tot audiomixers, kan wellicht de weg openen om echt op een hele andere manier te kijken naar hoe we omgaan met geluid in het theater. Vergelijk het maar met hoe het simpele MIDI protocol ooit tot fundamentele veranderingen in de muziekwereld heeft geleid.”

Volgens Kees Biemans is een belangrijke ontwikkeling op dit moment de nog breder wordende inzetbaarheid van ethernet: “Dat is eigenlijk niets meer en niets minder dan een logische doorontwikkeling van de digitale multikabel, die de gebruiker in staat stelt om de verschillende disciplines binnen een productie met elkaar te verbinden”, vertelt hij. “Aansluitend op de filosofie van Roland om onze klanten te voorzien van de laatste techniek met het oog op verdere stroomlijning van hun werkwijze, zullen we hier in de nabije toekomst dan ook een belangrijke rol in gaan spelen.”

De firma Theatex bestaat al ruim 50 jaar en is gestart met de inrichting van schouwburgen, culturele centra, dorpshuizen, scholen etc. Tevens ging Theatex zich richten op het leveren van nieuwe theaterstoffen voor decor o.a. breedweefsels.

Theatex heeft zich verder sterk ontwikkeld in de theaterwereld door steeds weer nieuwe en hoogwaardige producten in het assortiment op te nemen. Door onze grote kennis en ervaring met architecten, film- en tv-producenten, ontwerpers en kunstenaars kunnen wij altijd het beeld realiseren dat voor ogen staat.

theatex

holland

Vlamwerende toneelgordijnen - Akoestische gordijnen - Linnen en PVC tape

Verduisteringsstof - Horizontdoeken - Grondkleden - Decorstoffen - Dansvinyl

Electrische railgarnituren - Projectieschermen - Vlamvrije plastics

Railgarnituren - Glasweefsels - Praktikabels - Kaasdoek en Gazen

Theatex textiel en theater-inrichting

Voorbancken 5 | 3645 GV Vinkeveen | Nederland
T 0297-263087 | F 0297-264088 | E info@theatex.nl

www.theatex.nl

Aukes

THEATER
TECHNIEK
VERKOOP

Verkoop & Verhuur

Bezoek ons
op Cue 2014,
stand 400

Spotlight ProfiLED
250W RGBW DMX

Spotlight FresneLED
250W TW DMX

PROLYTE PRODUCTS

rainbow
COLOUR CHANGERS

SPOTLIGHT
professional lighting for the performing arts

+SWISSON

carhartt

SMOKE FACTORY
FOG GENERATORS — NEBELMASCHINEN

CLAY PAKY

Veemarkt 44a | 1019 DD Amsterdam | 020-4624992 | sales@aukes.nl | www.aukes.nl

NORMEN

Een logische vraag wanneer het gaat over audiomixers, is welke kant het volgens de heren op gaat op het gebied van netwerk-normen. "Iedereen is dol op standaarden, daarom hebben we er zoveel", begint Roland Mattijsen. "Er zijn fundamentele verschillen tussen de diverse oplossingen, niet alleen technisch maar ook bijvoorbeeld op politiek gebied. Daardoor is het op dit moment moeilijk te voorspellen of er - zoals MIDI - uiteindelijk toch ooit één standaard zal zijn. De eisen en wensen zijn ook zo uiteenlopend dat het de vraag is of het handig of zelfs zinvol zal zijn om één standaard te ambiëren. Praktisch gezien zijn er vandaag prima oplossingen, zoals bijvoorbeeld Dante, waar op dit moment al gewoon grote voordelen mee kunnen worden behaald. Mits er goed over nagedacht wordt, kan nog vele jaren worden meegelift op verdere ontwikkelingen daarin."

Ook Jan Prins begint direct over Dante: "We zien dat nu ongeveer honderd leveranciers een licentie voor Dante bij Audinate hebben genomen. Feit is dat het Dante audionetwerk niet meer is weg te denken", zegt hij. "Het gaat hierbij niet meer alleen over audio, maar met name ook de nieuwe mogelijkheden om elkaars hardware via het Dante-netwerk op afstand te bedienen. Het remote-protocol van Dante is waar veel leveranciers nu met elkaar over communiceren. De ontwikkelingen gaan nu erg snel, er komen allerlei leveranciers met nieuwe Dante-toepassingen en mogelijkheden." Volgens Kees Biemans is het lastig te zeggen of er ooit nog sprake zal zijn van een norm, zoals dat bijvoorbeeld bij analoge audio het geval was. "Ondanks dat het aantal spelers op deze markt nu betrekkelijk klein is, zou het zomaar kunnen dat er in de toekomst meer variatie zal zijn. In dat geval is de kans groot dat de toekomstige gebruiker zal kiezen voor het best beschikbare formaat voor zijn specifieke toepassing. Ook zullen er over tien jaar

waarschijnlijk nog vele producties zijn die worden uitgevoerd zonder überhaupt gebruik te maken van een netwerk om de verschillende apparatuur met elkaar te laten communiceren."

SUCCESNUMMERS

Ook bij Roland, Yamaha en Audio Electronics Mattijsen zelf gebeurt uiteraard altijd genoeg. Jan Prins: "Het afgelopen jaar zijn bij Yamaha bijvoorbeeld met veel succes de CL-series mixers geïntroduceerd. Inmiddels zijn er in Europa vele honderden van verkocht en zien we dat er een nieuwe standaard in Live-sound is gerealiseerd. De CL-mixers worden wereldwijd gebruikt bij allerlei producties, van heel groot tot klein. Ook bij DSP systemen, zoals de nieuwe MTX processors, de XMV serie versterkers en het AFC3 acoustic enhancement systeem, wordt Dante toegepast, waarmee dus geïntegreerde oplossingen kunnen worden geboden, zelfs voor zeer grote en complexe systemen." Bij Roland is de meest recente ontwikkeling de introductie van de innovatieve Roland M-200i 32-kanaals mixer. Kees Biemans: "Door toepassing van de Apple iPad als verlengstuk van de user interface, beschikt de gebruiker met de M-200i over een relatief zeer betaalbare compacte mixer in rackformaat met een hoogwaardig 10 inch touch screen dat volledig is geïntegreerd met de op de mixer zelf aanwezige (draai-)knoppen. Dankzij het wereldwijde succes van de M-200i zijn bovendien onze productiekosten flink afgenomen, waardoor de M-200i nu tevens de voordeligste 32-kanaals mixer in zijn segment is. De nieuwe 'REAC tot ASIO' driver kit die gratis verkrijgbaar is en werkt met alle bestaande REAC-apparatuur, maakt het bovendien mogelijk om met een PC met DAW software op eenvoudige wijze tot 40 kanalen multitrack opnames te maken, zonder dat daarvoor ook maar enige extra externe apparatuur voor nodig is."

De SSL Live console van het befaamde Solid State Logic, is bij Audio Electronics Mattijsen op het moment een paradepaard. Roland Mattijsen: "De wereldberoemde Britse fabrikant heeft na drie jaar ontwikkelen een compleet nieuw digitaal Live mixing platform gelanceerd op basis van de legendarische SuperAnalogue circuits en custom-made vijfde generatie Tempest DSP. SSL Live biedt 192 channels/bussen plus 36x32 matrix, tot 96 hoogwaardige plugins, inclusief multiband compressors, SSL E/G series EQ's, Duende reverbs en de beroemde SSL BussCompressor. Het geheel op 96 kHz draaiende systeem is gebaseerd op MADI, met een serie interfaces naar Dante. De basis van het systeem is zeer flexibel en biedt aan allerlei kanten volop ruimte voor verdere ontwikkeling de komende jaren." Een aparte vermelding verdient volgens Mattijsen het Meyer Sound Dimitri systeem, dat bij Soldaat van Oranje inmiddels in drie jaar tijd 1000 voorstellingen heeft gedraaid en meer dan een miljoen bezoekers heeft geëntertaind. "De unieke audiokwaliteit en praktisch ongelimiteerde mogelijkheden van dit geavanceerde audio platform (inclusief 144 input/144 bus mixer) is tot op heden absoluut ongeëvenaard. De volledig modulaire opbouw en de AVB audionetwerkbasis is wellicht een voorbeeld van hoe audiomixers in het algemeen zich in de toekomst verder zullen kunnen ontwikkelen." ■